

**UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT
A REPUBLICII MOLDOVA**

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 796.378: 796.325**

MOROȘAN-LARIONESCU VIRGIL-ADRIAN

**Pregătirea profesională a studenților facultăților de educație
fizică și sport în cadrul disciplinei volei prin folosirea aparatelor
ajutătoare**

**Specialitatea: 13.00.04 – Teoria și metodologia educației fizice,
antrenamentului sportiv și culturii fizice de recuperare**

**AUTOREFERAT
al tezei de doctor în pedagogie**

CHIȘINĂU, 2012

Teza a fost elaborată în cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

Catedra Baschet

Conducător științific:

Constantin Ciorbă - doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar

Referenți oficiali:

1. **Simion Gheorghe**, dr. în pedagogie, prof. univ., Universitatea din Pitești.
2. **Buftea Victor**, dr. în pedagogie, conf. univ., U.S.E.F.S. Chișinău.

Membrii CȘS

1. **Manolache Veaceslav**, dr. hab. în pedagogie, prof. univ. U.S.E.F.S. Chișinău – președinte.
2. **Povestca Lazari**, dr. în pedagogie, conf. univ. U.S.E.F.S. Chișinău – secretar.
3. **Gancear Ivan**, dr. hab. în pedagogie, prof. univ., Academia Națională Navală Odesa, Ucraina – membru.
4. **Mihăilă Ion**, dr. în educație fizică și sport, conf. univ., Universitatea din Pitești, România – membru.
5. **Richicinski Gabriela**, dr. în pedagogie, Ministerul Tineretului și Sportului al Republicii Moldova – membru.

Susținerea publică a tezei va avea loc în ziua 14 iunie 2012, ora 16.30 în cadrul Ședinței Consiliului Științific Specializat de pe lângă Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport din Republica Moldova.

Adresa: or. Chișinău, Str. A. Doga 22.

Teza de doctorat și autoreferatul în baza căruia se susține teza pot fi examinate la Biblioteca Universității de Stat de Educație Fizică și Sport, pe siteul [http:// www.cnaa.acad.md](http://www.cnaa.acad.md) și în Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Autoreferatul a fost expediat la 14 mai 2012.

**Secretar științific al
Consiliului Științific Specializat
doctor în pedagogie,
conferențiar universitar**

Povestca Lazari

**Conducător științific,
dr. hab. în pedagogie,
prof. universitar**

Ciorbă Constantin

Autor

Moroșan- Larionescu Virgil -Adrian

© Moroșan Larionescu Virgil Adrian, 2012

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei și importanța problemei abordate. Pregătirea profesională a studenților din instituțiile de învățământ superior de cultură fizică a fost și rămâne problema cheie pentru o mare parte dintre specialiștii din domeniu. Jocurile sportive ocupă un loc foarte important în documentele de organizare și desfășurare a procesului de pregătire profesională a studenților de la Facultățile de Educație Fizică și Sport. Jocul de volei este o disciplină de bază unde, ca și la alte discipline practice, conform planurilor de studii, numărul de ore prevăzut pentru pregătirea studenților, după cerințele Tratatului de la Bologna, a fost redus esențial.

Practica demonstrează, că studenții înmatriculați la facultățile de educație fizică și sport stăpânesc destul de slab jocul de volei, mai cu seamă ce ține de pregătirea tehnică a acestora. Observațiile pedagogice efectuate asupra studenților ce urmează cursul de bază la disciplina volei, de asemenea au demonstrat un nivel destul de scăzut al însușirii elementelor și procedeele tehnice din jocul de volei, care la rândul lor se răsfrânge negativ asupra nivelului pregătirii profesionale a acestora.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare.

Un șir de cercetări efectuate în domeniul culturii fizice și a sportului [2,5, 8, 10, 13], a demonstrat clar eficiența aplicării aparatelor ajutătoare în practica pregătirii sportive în diferite ramuri. La rândul lor aparatele ajutătoare au fost aplicate în pregătirea voleibaliștilor pentru optimizarea tuturor factorilor antrenamentului sportiv inclusiv și a pregătirii tehnice [6, 7, 11, 13], dar foarte puțini autori tratează aplicarea aparatelor ajutătoare în cadrul pregătirii tehnice a studenților.

Aceste rezultate ne-au determinat să abordăm această idee în pregătirea profesională a studenților de la facultățile de educație fizică și sport în cadrul disciplinei sportive volei, accentul fiind pus pregătirea tehnică a studentului. Cu acest scop au fost selectate, o parte din ele elaborate, unele aparate ajutătoare

pentru învățarea elementelor și procedeele tehnice, efectul cărora urmează a fi cercetat în cadrul unor studii speciale ce se vor regăsi în lucrarea propusă.

Considerăm că tema este una actuală și va contribui la optimizarea nivelului pregătirii profesionale a studenților facultăților de educație fizică și sport pentru viitoarea lor activitate.

Scopul cercetării îl constituie optimizarea pregătirii profesionale a studenților facultăților de educație fizică și sport în cadrul disciplinei sportive volei prin aplicarea aparatelor ajutătoare.

Obiectivele cercetării. Analiza și generalizarea datelor literaturii de specialitate și a experienței avansate a specialiștilor din domeniu privind aplicarea aparatelor ajutătoare în pregătirea tehnică în jocurile sportive.

1. Determinarea nivelului pregătirii profesionale a studenților facultăților de educație fizică și sport ce însușesc cursul de bază la disciplina volei.
2. Conceptualizarea conținutului pregătirii profesionale a studenților facultăților de educație fizică și sport la disciplina sportivă „Volei”, prin aplicarea aparatelor ajutătoare.
3. Argumentarea experimentală a eficienței aplicării aparatelor ajutătoare în pregătirea profesională a studenților facultăților de educație fizică și sport în cadrul cursului de volei.

Ipoteza cercetării. S-a presupus că aplicarea aparatelor ajutătoare în cadrul însușirii cursului de volei va contribui la:

- sporirea nivelului pregătirii profesionale;
- îmbunătățirea nivelului pregătirii tehnice a studentului;
- micșorarea perioadei necesare însușirii elementelor și procedeele tehnice;
- optimizarea pregătirii metodice.

Metodologia cercetării. În cadrul cercetărilor întreprinse s-au folosit următoarele metode de cercetare: - analiza literaturii de specialitate; analiza documentelor procesului instructiv – educativ; observația pedagogică; ancheta pe bază de chestionar; testarea pregătirii, tehnice, teoretice și metodice; experimentul pedagogic; metoda statistico-matematică; metoda grafică și

tabelară; pregătirea tehnică prin intermediul aparatelor ajutătoare; metoda analizei video.

Noutatea științifică a rezultatelor obținute constă în faptul că cercetarea în cauză își propune optimizarea procesului de pregătire al studenților la disciplina sportivă „Volei” curs de bază, prin aplicarea aparatelor ajutătoare. Au fost elaborate două aparate ajutătoare, precum și clasificarea și metodologia de selectare și aplicare a aparatelor ajutătoare în cadrul lecțiilor practice cu studenții la disciplina sportivă volei.

Importanța teoretică a lucrării constă în elaborarea unei clasificări a aparatelor ajutătoare, precum și metodologia aplicării acestora în pregătirea tehnică a studenților facultăților de educație fizică și sport la cursul de volei. Metodologia experimentală elaborată a permis depistarea și corectarea greșelilor de tehnică în timpul învățării elementelor și procedurilor de joc din volei.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în faptul că rezultatele cercetării pot fi aplicate cu succes în cadrul pregătirii profesionale a studenților facultăților de educație fizică și sport la jocurile sportive în general și în jocul de volei în special. Acestea pot fi de folos și în cadrul cursurilor de specializare la volei. Aparatele ajutătoare și metodologia experimentală poate fi aplicată și de către antrenorii și profesorii din cadrul liceelor cu program sportiv și cluburile sportive specializate.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere :

1. Abordarea teoretică a pregătirii tehnice a studenților facultăților de educație fizică și sport la disciplina sportivă „Volei” curs de bază, bazată pe aplicarea aparatelor ajutătoare în cadrul instruirii.

2. Pregătirea tehnică a studenților facultăților de educație fizică și sport la disciplina sportivă „Volei” se va realiza prin aplicarea aparatelor ajutătoare cu scopul identificării oportune și reducerii numărului de greșeli pe fiecare secvență componentă a procedurilor tehnice.

3. Conținutul aparatelor ajutătoare aplicate în cadrul pregătirii studenților facultăților de educație fizică și sport la disciplina sportivă „Volei” va fi adaptat

compartimentelor jocului de volei și procedeele tehnice de bază, influențând nivelul de însușire a acestora.

4. Elaborarea și aplicarea metodicii experimentale de îmbunătățire a pregătirii profesionale, prin aplicarea aparatelor ajutătoare în cadrul pregătirii studenților facultăților de educație fizică și sport la disciplina sportivă „Volei”.

Implementarea rezultatelor științifice.

Programul experimental a fost aplicat în cadrul pregătirii profesionale cu studenții Universității „Ștefan cel Mare”, Suceava, Universității „Dunărea de Jos”, Galați, Universității de Stat de Educație Fizică și Sport din Republica Moldova.

Aprobarea rezultatelor științifice.

Rezultatele cercetării efectuate au fost prezentate în cadrul unor lucrări expuse la conferințe științifice, simpozioane și în reviste de specialitate din țară și de peste hotare cum ar fi:

- Sesiune științifică “Tendințe și perspective europene în Cultură Fizică și Sport”, Suceava, 2006.
- Forumul Științific Național Universitar „Impactul finalităților sistemului educațional și de cercetare științifică asupra performanței sportive din România” București, 2009.
- Conferința științifică internațională a doctoranzilor “Cultura fizică: Probleme științifice ale învățământului și sportului”, USEFS, Chișinău 2007, 2009.
- Salonul internațional de invenție “Al 37-lea Salon Internațional al Invențiilor, Tehnicilor și Produselor Noi de la Geneva”, C.F.C.E., 2009.

Publicații la tema tezei.

Rezultatele cercetărilor au fost publicate în 10 lucrări de specialitate dintre care 2 în reviste de circulație internațională, 3 la sesiuni științifice naționale și 5 la sesiuni științifice internaționale, precum și prin obținerea unui brevet de invenție.

Volumul și structura tezei.

Introducere, 3 capitole, concluzii și recomandări, bibliografie 209 surse, 12 anexe, 154 pagini text de bază, 64 figuri, 33 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Cuvinte cheie: studenți, pregătire profesională, pregătire metodică, pregătire tehnică, greșeli, aparate ajutătoare, joc de volei.

CONȚINUTUL TEZEI

1. Repere teoretico - metodice privind optimizarea procesului predării jocului de volei în cadrul facultăților de educație fizică și sport prin aplicarea aparatelor ajutătoare

Volumul tot mai ridicat de cunoștințe necesare pregătirii profesionale a viitorilor profesori de educație fizică și sport în antiteză cu numărul tot mai redus de ore practice și teoretice, reclamă o serioasă reconsiderare a principiilor și normelor pe baza cărora funcționează facultățile de profil din țară și din întreaga lume.

Analizând rezultatele cercetărilor [1, 5, 10, 14] din domeniu, putem trage concluzia că pregătirea profesională a specialistului în cultură fizică și sport reclamă o cunoaștere în detaliu a esenței obiectelor și fenomenelor, o capacitate de analiză și sinteză a cunoștințelor de specialitate, precum și o diferențiere a metodelor și mijloacelor acționale.

Un șir de cercetări [8, 9, 13, 14], ilustrează faptul că în volei învățarea gestuală, motrică, realizată la nivel de priceperi, deprinderi și obișnuințe este dublată de însușirea de noțiuni și concepte care generează judecăți și acțiuni oportune și eficiente în executarea procedeele tehnice de către subiect. Un alt aspect foarte important pentru domeniul nostru îl reprezintă metodele de corectare a tehnicii, tratate de numeroși specialiști [2, 3, 7, 11, 14] care se bazează pe principiul informației imediate transmisă prin diferitele căi informaționale: vizuală, tactilă, auditivă.

Autorul [14, p. 43], consideră metoda de „împrespătare” a percepțiilor kinestezice ca fiind deosebit de eficientă dacă influențele suplimentare se transmit simultan cu executarea exercițiului. Ele formează un flux informațional cu multiple posibilități de acțiune, reînnoind rapid percepțiile kinestezice, prin aceea că accelerează chiar corectarea greșelilor puternic înrădăcinate.

Doar depistarea greșelilor de tehnică nu reprezintă o condiție suficientă pentru formarea unei tehnici de execuție corecte. Trebuie identificate cauzele generatoare ale greșelii și supuse atenției și analizei critice a studentului, în scopul conștientizării și creării răspunsului potrivit de către acesta.

O serie de specialiști [4, 6, 9, 13, 14], consideră că tehnica în jocul de volei, mai mult decât în orice alt joc sportiv, este esențială pentru desfășurarea jocului în sine, ca urmare a faptului că în acest joc sportiv mișcărilor naturale sunt foarte puține, majoritatea acțiunilor presupunând tehnici speciale de execuție și care nu pot fi împrumutate din celelalte jocuri sportive.

Pentru corectarea greșelilor de execuție, trebuie o analiză atentă, preliminară, pentru a o încadra corect, funcție de tipologia ei. Multe din aceste erori de execuție au ca substrat greșeli din secvențe anterioare, care le generează, și care dacă sunt ignorate, metodele și mijloacele folosite nu produc nici un efect. Acest lucru este realizat de ochiul specialistului, ajutat de „ochiul” camerei de luat vederi, fără de care multe dintre greșelile de execuție nu ar putea fi identificate.

Un alt sprijin în activitatea de observare a greșelilor de execuție îl reprezintă aparatura nestandard, care imprimă un anumit ritm execuției, fragmentând-o și ușurând observația externă.

Autorul [5], consideră că aparatura ajutătoare modernă dă naștere metodelor „informației rapide”, care prevăd primirea urgentă a celui ce execută exercițiile fizice a informațiilor obiective cu privire la desfășurarea mișcărilor, cu scopul corectării lor sau menținerii parametrilor stabiliți.

Aparatura în general, conform părerii specialiștilor [3, 6, 7, 11, 12], sporește considerabil eficiența exercițiilor, adăugând structurii acestora valori

funcționale ce nu ar putea fi realizate numai prin repetarea lor însele. Tocmai de aceea cadrele de specialitate caută să creeze modele de aparate tot mai diversificate, corespunzătoare înlăptuirii în condiții cât mai bune a obiectivelor procesului instructiv – educativ.

O seamă de autori [5, 8, 12], consideră necesară și eficace utilizarea aparatelor ajutătoare în cadrul instruirii elementelor și procedeele tehnice din cadrul jocurilor sportive. Tocmai din acest motiv, preocuparea unor specialiști din jocurile sportive, s-a concretizat în conceperea și construirea de instalații, materiale și aparate ajutătoare care vizează exersarea analitică a unor părți din structura elementelor și procedeele tehnice, precizarea unor detalii de execuție, corectarea greșelilor în învățare, acolo unde este cazul, utilizarea lor contribuind eficient la procesul pregătirii tehnice [6, 8, 11, 15].

Ca și mijloace didactice, aparatele ajutătoare se constituie în veritabili „acceleratori metodici”, fiind utilizate pentru învățarea mai rapidă a procedeele tehnice, având în același timp și funcție diagnostic – evaluativă.

2. Eficacitatea însușirii elementelor tehnice de către studenții facultăților de educație fizică și sport în cadrul cursului de volei prin aplicarea aparatelor ajutătoare

Pentru o cât mai bună valorificare a resurselor de care dispune domeniul nostru și în vederea aplicării creative a acestora la disciplina „Volei” curs de bază, am considerat necesar să cunoaștem și opiniile specialiștilor domeniului, cu privire la această problemă, pentru a asigura îmbunătățirea calității predării, și pentru a aprecia totodată nivelul pregătirii profesionale a studenților de la facultățile de educație fizică și sport.

Pentru aceasta am alcătuit un chestionar format din 13 întrebări referitoare la anumite aspecte ale pregătirii profesionale a studenților facultăților de educație fizică și sport la disciplina volei. Chestionarele au fost distribuite unui număr de 94 de cadre didactice din țară, care au avut posibilitatea de a selecta unul sau mai multe răspunsuri.

Răspunsurile întrebărilor din cadrul chestionarului au fost analizate cantitativ și procentual, apoi reprezentate grafic în funcție de ponderea acestora. Astfel, analizând opiniile specialiștilor pe problema pregătirii studenților la disciplina volei 41,49% dintre aceștia menționează faptul că nivelul de instruire al acestora este unul mediu, 22,34% - considerându-l slab.

Totodată conform opiniilor specialiștilor, 41,49% dintre aceștia apreciază că aparatele ajutătoare sunt rar folosite, în vreme ce 27,66% consideră că aparatele ajutătoare sunt foarte rar sau chiar deloc utilizate în lecțiile practice din cadrul cursului de bază la „Volei”, deși 89,36% din specialiști consideră că folosirea aparatelor ajutătoare în cadrul cursului de bază la disciplina „Volei” va contribui la sporirea eficienței pregătirii studenților facultăților de educație fizică și sport, 85,32% apreciind că aparatele ajutătoare ar trebui folosite la compartimentul însușirii procedeele tehnice.

În pregătirea profesională a viitorului pedagog, pregătirea teoretico-metodică joacă un rol deosebit de important deoarece completează înțelegerea jocului alături de execuția practică a elementelor și procedeele tehnice.

Pentru aprecierea nivelului pregătirii teoretico – metodice, s-a întreprins un experiment constatativ (octombrie 2006 – februarie 2007) cu un număr de 52 de studenți din cadrul Facultății de Educație Fizică și Sport, Suceava.

La testarea teoretico-metodică au participat un număr de 52 de studenți, care au răspuns la un chestionar ce a cuprins un număr de 30 de întrebări cu 3 sau 5 variante înglobând întrebări din: istoric, tehnică, regulament, instalații, materiale, tactică și din metodica jocului de volei.

Chestionarele concepute și elaborate, au avut ca scop determinarea calității și volumului de cunoștințe teoretico-metodice asimilate de studenți în cadrul lucrărilor practice și teoretice, la finalul cursului de bază. Întrebările adresate studenților au fost cu variante de tip obiectiv (un singur răspuns corect) apreciate prin intermediul calificativelor „corect” sau „incorect”, cât și cu variante de răspuns semi-obiectiv (cu mai multe variante de răspuns corect), rezultatele obținute fiind prezentate în figura 2.1 și 2.2.

